

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/87/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123010147
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Stanislavská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123010147.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Stanislavskej a sudcov JUDr. Rastislava Kresla a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., v konaní o návrhu záujmového združenia občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM, o. z., o podmienkové prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného a záujmového združenia občanov: HOPE - POMOC ODSÚDENÝM, o.z. so sídlom Hlavná ulica 4/12, Štvrtok na Ostrove, IČO:42275393, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 13.03.2023 sp. zn. 8PP/6/2023, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 27.04.2023 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku sťažnosti odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., a záujmového združenia občanov: HOPE – POMOC ODSÚDENÝM, o.z. so sídlom Hlavná ulica 4/12, Štvrtok na Ostrove, IČO:42275393, z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol („citácia“):

Podľa § 66 ods. 1 písm. a), písm. b) ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 5 ods. 1 Trestného poriadku a § 415 ods. 1 Trestného poriadku súd návrh záujmového združenia občanov: HOPE - POMOC ODSÚDENÝM, o. z. so sídlom Hlavná ulica 4/12, Štvrtok na Ostrove, reg. č. VVS/1-900/90-39101, o podmienkové prepustenie odsúdeného: A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom B. XXX/XX, D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 11.12.2019, sp. zn. 46T/100/2019, zamietla.

Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil v rozsahu č. I. 60-64 spisu, v ktorom uviedol, že u odsúdeného bola splnená prvá formálna podmienka, pretože vykonal potrebnú časť výmery uloženého trestu. U odsúdeného nie je splnená prvá materiálna podmienka, pretože správanie odsúdeného nebolo vždy na požadovanej úrovni, boli zaznamenané viaceré negatívne poznatky, a to fyzické napadnutie iného odsúdeného, porušenie zásad slušného správania, prechovávanie nepovolených vecí, odsúdený spal v nepovolenom čase, neudržiaval poriadok vo svojich veciach a porušil zásady ústrojnosti. Okresný súd ďalej uviedol, že odsúdený bol počas doterajšieho výkonu trestu, t. j. za obdobie vyše troch rokov disciplinárne odmenený len jedenkrát, a to dňa 15.6.2020 mimoriadnym povolením návštevy za rozvoj svojej osobnosti. Neskôr, po udelení disciplinárnej odmeny, bol odsúdenému dňa 24.01.2022 uložený disciplinárny trest celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu na 7 dní za fyzické napadnutie iného odsúdeného, ktorý bol zahladený dňa 10.01.2023. U odsúdeného nie je splnená ani tretia materiálna podmienka, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života na slobode. Pretože nie je splnená prvá materiálna podmienka, zo svojej podstaty nemôže byť splnená ani druhá materiálna podmienka, pretože ak nie je preukázané polepšenie odsúdeného, potom platí, že od odsúdeného nemožno očakávať vedenie riadneho života v prípade jeho prepustenia na slobodu. Okresný súd uviedol, že v zásade všetky dôkazy, ktoré predložilo záujmové združenie občanov, sa týkajú práve druhej materiálnej podmienky, a

keďže nie je preukázané splnenie už prvej materiálnej podmienky, nie je daný dôvod, aby súd bližšie hodnotil dôkazy týkajúce sa druhej materiálnej podmienky.

Proti uzneseniu okresného súdu podali ihneď do zápisnice na verejnom zasadnutí sťažnosť odsúdený (č. I. 59 spisu), ako aj záujmové združenie občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM (č. I. 59 spisu). Odsúdený svoju sťažnosť bližšie písomne neodôvodnil. Záujmové združenie občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM svoju sťažnosť dodatočne písomne odôvodnilo (č. I. 70-71 spisu).

Záujmové združenie občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM svoju sťažnosť odôvodnilo konštatovaním, že občianske združenie si je vedomé správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, a to aj po preštudovaní kompletného uznesenia súdu, ktoré bolo napadnuté sťažnosťou. Sú si teda vedomí negatívnych poznatkov v správaní sa odsúdeného, ako aj jeho disciplinárneho trestu, ktorý si súd (vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia) vzal za najpodstatnejší pri odôvodnení napádaného uznesenia. Sú však toho názoru, že súd nevenoval náležitú pozornosť najmä tomu, že disciplinárny trest, ktorý bol odsúdenému uložený ešte dňa 24.01.2022, bol už zahladený dňa 10.01.2023. Od dátumu uloženia disciplinárneho trestu zo dňa 24.01.2022 nebol odsúdenému uložený iný disciplinárny trest a práve toto je podstatná skutočnosť, s ktorou sa súd nijako nezaoberal. To, že bol odsúdený disciplinárne potrestaný, je nesporná skutočnosť avšak nespornou je rovnako tak aj skutočnosť, že toto potrestanie bolo zahladené. Na zahľadanie odsúdenia predsa museli byť naplnené zákonom vyžadované podmienky, ktoré odsúdený evidentne splnil. Zmyslom zahľadania je, aby sa na páchatela disciplinárneho previnenia hľadalo tak, akoby nebol za disciplinárne previnenie uznaný vinným. Spôsob, akým na disciplinárny trest odsúdeného nahliadal súd, považujú preto za nesprávny, nakoľko sa ním stiera význam inštitútu zahľadania. Vzhľadom na uvedené skutočnosti si dovoľujeme konštatovať, že aj napriek všetkým okolnostiam sprevádzajúcim hodnotenie správania sa odsúdeného, je možné konštatovať naplnenie prvej materiálnej podmienky. Sú toho názoru, že prvá a druhá materiálna podmienka spolu neoddeliteľne súvisia a ak je naplnená prvá materiálna podmienka (polepšenie správania sa vo výkone trestu), tak cez túto optiku je potom nutné nahliadať aj na vyhodnotenie naplnenia druhej materiálnej podmienky – predpoklad vedenia riadneho života na slobode, po podmieňnom prepustení. Bolo teda potrebné, aby sa súd zaoberal naplnením aj druhej materiálnej podmienky a najmä aby boli súdom vyhodnotené aj záruky ponúkané zo strany nášho občianskeho združenia. Bolo potrebné vyhodnotiť a riadne sa zaoberať aj dôkazmi, ktoré boli predložené súdu, keďže aj samotný súd uviedol, že všetky dôkazy predložené zo strany občianskeho združenia, sa týkajú práve druhej materiálnej podmienky. Keďže však naplnenie druhej materiálnej podmienky nebolo zo strany súdu nijako hodnotené a neboli hodnotené ani dôkazy predložené zo strany občianskeho združenia, tak potom musia konštatovať, že došlo k porušeniu práva odsúdeného na spravodlivé súdne konanie, keďže sa Okresný súd Trnava riadne nevyssporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami. Záverom žiadajú sťažnostný súd, aby napadnuté uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 13.03.2023, sp. zn. 8PP/6/2023 zrušil a sám rozhodol tak, že odsúdeného podmieňne prepustí z výkonu trestu odňatia slobody a určí mu primeranú skúšobnú dobu, probačný dohľad nad jeho osobou a povinnosti a obmedzenia, ktoré uzná za vhodné.

Prokurátor prítomný na verejnom zasadnutí sa vzdal práva na podanie sťažnosti (č. I. 59 spisu).

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán
a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť
b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave ako nadriadený orgán na podklade včas a riadne podanej sťažnosti, podľa § 192 ods. 1 písmeno a), b) Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokovej časti napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a zistil, že sťažnosť odsúdeného ako aj sťažnosť záujmového združenia občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti záujmového združenia občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM o podmieňne prepustenie odsúdeného A. B. a dospel k záveru, že tento postupoval správne a v súlade so zákonom, keď zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto vyhodnotil individuálne i vo vzájomných súvislostiach podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel k správne záveru, že sťažnosti odsúdeného a záujmového združenia občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM nie je možné vyhovieť.

V napadnutom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky základné právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti záujmového združenia

občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM o podmiennečné prepustenie odsúdeného A. B. z výkonu trestu odňatia slobody nebolo možné vyhovieť. Krajský súd sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Sťažnostný súd si závery okresného súdu prezentované v napadnutom uznesení osvojil a v celom rozsahu na ne odkazuje bez potreby opakovania týchto dôvodov vo svojom sťažnostnom uznesení. V tejto súvislosti sťažnostný súd poukazuje na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a v prípade, ak sa sťažnostný súd stotožní s úvahami súdu nižšieho stupňa a tieto považuje za zákonné a správne nie je potrebné, aby tieto opakoval vo svojom rozhodnutí, ale stačí, aby na tieto len stručne poukázal (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/2/2018 z 23. januára 2018).

Na to, aby mohol byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, je v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k správnejmu záveru, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, teda že vykonal potrebnú časť výmery uloženého trestu zmysle § 66 ods. 1 písm. a), písm. b) ods. 3 Trestného zákona.

Krajský súd pri preskúmaní prvej materiálnej podmienky z obsahu spisového materiálu zistil, že odsúdený svojim správaním vo výkone trestu žiadne výraznejšie polepšenie nepreukázal, nakoľko jeho správanie nebolo vždy na požadovanej úrovni, vyskytli sa viaceré negatívne poznatky, a to fyzické napadnutie iného odsúdeného, porušenie zásad slušného správania, prechovávanie nepovolených vecí, odsúdený spal v nepovolenom čase, neudržiaval poriadok vo svojich veciach a porušil zásady ústrojnosti. Odsúdený bol disciplinárne odmenený len jedenkrát a neskôr, po udelení disciplinárnej odmeny, bol odsúdenému dňa 24.01.2022 uložený disciplinárny trest a to celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu na 7 dní za fyzické napadnutie iného odsúdeného, ktorý bol zahladený dňa 10.01.2023, teda zahladenie a aj samotné uloženie disciplinárneho trestu nastalo nie dlhú dobu pred rozhodovaním o podmiennečnom prepustení odsúdeného. Rovnako aj sťažnostný súd je toho názoru, že v situácii, kedy odsúdený vo výkone trestu porušil zásady slušného správania, a najmä fyzicky napadol iného odsúdeného, pričom bol opakovane uznaný za vinného za násilnú trestnú činnosť, nemožno konštatovať splnenie prvej materiálnej podmienky, pretože tieto skutočnosti svedčia o tom, že odsúdený svojim správaním vo výkone trestu nepreukázal polepšenie.

Okresný súd rovnako správne a v súlade so zákonom skonštatoval nesplnenie druhej materiálnej podmienky, nakoľko nebola splnená prvá materiálna podmienka t. j. preukázanie polepšenia sa, nemôže byť splnená ani druhá materiálna podmienka t. j. očakávanie vedenia riadneho života v budúcnosti. K tomuto aj v krátkosti sťažnostný súd dodáva, že v dôsledku nesplnenia prvej materiálnej podmienky na podmiennečné prepustenie odsúdeného nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, nakoľko polepšenie odsúdeného je esenciálnou zložkou vyvedenia predpokladu, či odsúdený bude schopný viesť po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody riadny život. Od odsúdeného teda nemožno očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti, pokiaľ nemožno konštatovať ani jeho polepšenie sa.

K sťažnostným námietkam záujmového združenia občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM ohľadom skutočnosti, že okresný súd nevenoval náležitú pozornosť najmä tomu, že disciplinárny trest, ktorý bol odsúdenému uložený ešte dňa 24.01.2022, bol už zahladený dňa 10.01.2023 a od dátumu uloženia disciplinárneho trestu nebol odsúdenému uložený iný disciplinárny trest, krajský súd konštatuje, že zahladenie odsúdenia znamená, že platí právna fikcia, podľa ktorej sa na páchatel'a hľadí, ako by nebol odsúdený. Táto právna fikcia však neznamená, že páchatel' neporušil nikdy zákon a nebráni vyvodiť poznatky o osobe páchatel'a z hľadiska sklonov k porušovaniu záujmov chránených Trestným zákonom. To isté platí aj pre posudzovanie okolností ukladania disciplinárnych trestov počas výkonu trestu odňatia slobody, ktoré neskôr boli zahladené. Zahladenie disciplinárneho trestu (obdobne ako zahladenie odsúdenia na trestný čin) sa týka predovšetkým samotného faktu uloženia sankcie, no z hľadiska osoby potrestaného nevyučuje záver, že disciplinárne postihnutý sa už v minulosti disciplinárneho previnenia dopustil a tým prejavil určitú náchylnosť na porušovanie svojich zákonných povinností. Súd však vždy zohľadňuje aj dobu, ktorá od spáchania disciplinárneho previnenia uplynula. V tomto prípade

ale odsúdený spáchal disciplinárne previnenie v roku 2022 za čo mu bol uložený disciplinárny trest, ktorý bol zahladený len približne 2 mesiace pred konaním verejného zasadnutia na okresnom súde, čo naznačuje jeho ľahostajnému prístupu k dodržiavaniu všeobecne záväzných a akceptovaných noriem správania sa. Navyše treba poukázať na skutočnosť, že na odsúdeného boli zaznamenané viaceré negatívne poznatky ako porušenie zásad slušného správania, prechovávanie nepovolených vecí, spanie v nepovolenom čase, neudržiavanie poriadku vo svojich veciach, porušenie zásad ústrojnosti a nie iba samotné fyzické napadnutie iného odsúdeného. Nerešpektovanie príkazov, zhoršené správanie a uloženie disciplinárneho trestu, sú všetko okolnosti nasvedčujúce tomu, že odsúdený spĺňa výlučne iba formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie. Nadriadený súd tak musel uzavrieť, že prognóza nápravy odsúdeného je neistá a žiaden dôkaz, ktorý by presvedčivo naznačoval, že už doterajším výkonom trestu odňatia slobody sa polepšil, a preto že už jeho ďalší výkon nie je potrebný, v konaní vyprodukovaný nebol.

K sťažostnej námietke záujmového združenia občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM, že bolo potrebné aby sa súd zaoberal naplnením aj druhej materiálnej podmienky a najmä aby boli súdom vyhodnotené aj záruky ponúkané zo strany občianskeho združenia, krajský súd uvádza, že okresný súd sa v odôvodnení stručne a jasne vyjadril k návrhu záujmového združenia a jeho poskytnutiu spoločenských záruk voči osobe odsúdeného, pričom dospel k záveru o ich nedostatočnosti. K uvedenému stručne sťažostný súd dodáva, že odsúdený má v registri trestov 6 záznamov a to z rokov 2017, 2018, 2018, 2018, 2018 a 2019, prevažne za násilnú trestnú činnosť. Početnosť predchádzajúcich odsúdení vedú potom k logickému záveru, že ani predchádzajúce odsúdenia, nemali na neho ten výchovný účinok, aby ho viedli k riadnemu životu. Nejde teda len o jednorazové vybočenie z riadneho spôsobu života, ale o opakované sklony k páchaniu trestnej činnosti. Rovnako treba poukázať na resocializačnú prognózu, ktorá je u odsúdeného menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti. Vzhľadom už aj na tieto skutočnosti, má sťažostný súd za to, že náprava páchatela a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. V súčasnej dobe má aj sťažostný súd dôvodné pochybnosti o tom, či vzhľadom na osobnosť odsúdeného, ako osobu zjavne nerešpektujúcu právne predpisy a práva a slobody iných osôb, by ponúknuté záruky splnili svoj účel.

Krajský súd záverom dodáva, že síce podľa hodnotenia riaditeľa ústavu odsúdený čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a odporučil jeho podmiennečné prepustenie s dohľadom, avšak považuje za nevyhnutné uviesť, že súd, ktorý rozhoduje o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je v žiadnom prípade viazaný uvádzaným záverom a odporúčaním riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody v podávaných hodnoteniach, pričom len súd je kompetentný posudzovať splnenie zákonných podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdenej osoby z výkonu trestu odňatia slobody. Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Krajský súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by odôvodňovali zrušenie resp. zmenu napadnutého uznesenia, preto sťažnosť odsúdeného a záujmového združenia občanov HOPE - POMOC ODSÚDENÝM zamietol ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písmeno c/ Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.